

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

ПРАГМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВЛАСНИХ ІМЕН У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Лазаренко А. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Ономастика - наука (розділ мовознавства) про власні імена (ВІ) всіх типів, про історію їх виникнення і перетворення в результаті їх вживання в мові, про запозичення власних назв у інші мови, про закономірності їх розвитку та функціонування.

Зважаючи на зростання інтересу лінгвістів до семантичного, комунікативного та прагматичного значення власних імен в англomовному художньому дискурсі та бажання сучасних читачів правильно декодувати інформацію, імпліковану у власних іменах, ми дослідили прагматичний аспект ономастичного лексикону в англomовному художньому дискурсі.

Ім'я в літературному творі виконує важливу роль орієнтира у часі та просторі. У мові художньої літератури колишнє загальне значення імені може мати характерологічне застосування, ім'я та прізвище персонажу може бути елементом його характеристики [1].

Прагматику власних імен художнього тексту можна розглядати з позиції впливу на адресата, як вираження суб'єктивного ставлення до висловлювання та до взаємовідношень між учасниками комунікації. Наслідком вдало створеного прагматичного ефекту власних імен стає формування компетенції у читача – розвивається здатність розпізнати та декодувати стратегії автора під час написання твору.

У художній літературі власні імена за формою ідентичні загальним іменам, що позначають риси, найбільш властиві персонажам. Ім'я персонажа є вагомим фактором у створенні твору. Воно актуалізує авторську прагматичну направленість тексту на читацьку співучасть.

Загалом, більшість ВІ зазнають своєї реалізації тільки в контексті, так як в ізольованому стані вони не мають власного предметно-логічного значення. Для виконання називної та вказівної функцій власним іменам обов'язково необхідний лексичний мінімум. Поява імені персонажа до його представлення читачу створює ефект «початку з середини», продовження оповідання, що почалося раніше, згадування осіб та подій, немовби відомих читачу.

Називаючи героя, ВІ стає тематичним словом. Завдяки своїй невіддільності від дійової особи, ім'я сприймається в асоціативному комплексі з нею, отримує право не лише вказувати на позначуваний об'єкт, але й слугувати його характерологічним представником. Тобто, коли ВІ входить у контекст, воно може прийняти будь-яке наповнення [2].

Аналізуючи власні імена в казках про Гаррі Поттера, ми бачимо, що ім'я засновника однойменного факультету *Godric Griffindor* ділиться на дві частини: *god* та *rich*, що перкладається як *богатий Бог*. Ім'я засновниці іншого факультету – *Helga Hufflepuff*. Можливо саме тому прізвище його засновниці ділиться на слова *huff* та *puff*, які в свою чергу означають *різкий порив вітру*. Прізвище засновниці наступного факульту – *Rowena Ravenclaw* – було утворене поєднанням двох слів: *raven* – *ворон* та *claw* – *кіготь*. Даний птах в народному фольклорі є символом мудрості, яка за книжкою притаманна усім представникам факультету. Прізвище останнього засновника *Salazar Slytherin* ймовірніше за все пішло від дієслова *to slither* – *ковзати*, не дивлячись на заміну кореневої голосної. Саме таким чином пересуваються рептилії, а на гербі його факультету зображена змія, яка символізує лицемірство та обман.

Отже, проаналізувавши серію романів Дж. Роулінг про Гаррі Поттера, можна дійти висновку, що імена головних героїв твору відображають авторську позицію, його особливе бачення простору. У творі ономастична лексика здійснює різні функції: номінативну, концептуальну, естетичну, стилістичну, емоційно-оцінну та ін.

1. Назаренко О. В. Когнітивно-прагматична спрямованість власних імен в англomовному казковому дискурсі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/3_Boka.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/3_Boka.pdf).
2. Зайцева К. Б. Английская стилистическая ономастика : Тексты лекций / МВССО УССР. Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова. Фак. романо-герм. филологии. Кафедра англ. филологии. - Одесса, 1973. - 67 с.
3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.